

UCHWAŁA

Dnia 22 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z powództwa Związku Gmin Wyznaniowych [...] przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie [...]
o zapłatę,
po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym
w dniu 22 czerwca 2016 r.
zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 25 stycznia 2016 r.,

"Czy prawomocne postanowienie Sądu stwierdzające nabycie przez Skarb Państwa na podstawie dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz.U. Nr 13, poz. 87 ze zm.) w drodze zasiedzenia nieruchomości, stanowiącej przed 1 września 1939 r. własność gminy żydowskiej, wyłącza możliwość uznania takiej nieruchomości za nieruchomość przejętą przez Państwo w rozumieniu art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do gmin wyznaniowych żydowskich (Dz.U. z 1997 r., Nr 41, poz.1798)?"

podjął uchwałę:

Nabycie przez Skarb Państwa na podstawie art. 34 ust. 1 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz.U. Nr 13, poz. 87 ze zm.) nieruchomości stanowiącej w dniu 1 września 1939 r. własność gminy żydowskiej nie wyłącza możliwości uznania tej nieruchomości za przejętą przez Państwo w rozumieniu art. 30 ust. 1 ustawy z dnia

20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do gmin wyznaniowych żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1798).

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 29 października 2014 r. oddalił powództwo Związku Gmin Wyznaniowych [...], skierowane przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie [...], o zasądzenie kwoty 100 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 listopada 2013 r. tytułem odszkodowania za nieruchomość przejętą przez Państwo, która w dniu 1 września 1939 r. była własnością Gminy Wyznaniowej [...].

Ustalił, że, zgodnie z postanowieniem Sądu Powiatowego w W. z dnia 6 maja 1961 r., I Ns .../57, Skarb Państwa z dniem 31 grudnia 1955 r. nabył przez zasiedzenie prawo własności nieruchomości o obszarze 0,0513 ha położonej w L. W dniu 16 listopada 1961 r. dla nieruchomości tej została urządzona księga wieczysta nr [...], w której jako właściciela ujawniono Skarb Państwa, a w dniu 25 sierpnia 1971 r. – A. i J. małż. T. - w ustawowej wspólności jako użytkowników wieczystych gruntu i właścicieli posadowionego na nim budynku. Z kolei w dniu 11 lutego 2003 r. jako użytkownika wieczystego i właściciela budynku wpisano B. T.

Decyzją z dnia 20 stycznia 2006 r. Wojewoda [...] stwierdził nabycie nieruchomości objętej księgą wieczystą nr [...] z mocy samego prawa, nieodpłatnie, przez Gminę Miasta L., po czym decyzją z dnia 16 października 2006 r. Burmistrz L. przekształcił przysługujące B. T. prawo użytkowania wieczystego w prawo własności. Umową z dnia 27 kwietnia 2007 r. B. T. sprzedała tę nieruchomość A. Z.

W dniu 6 sierpnia 2001 r. Gmina Wyznaniowa [...] wystąpiła z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania regulacyjnego i przeniesienie na jej rzecz prawa własności nieruchomości o obszarze 0,0513 ha położonej w L., objętej księgą wieczystą nr [...], prowadzoną przez Sąd Rejonowy w W. W dniu 3 czerwca 2013 r. powód został zawiadomiony przez Komisję Regulacyjną do Spraw Gmin Wyznaniowych [...], że w sprawie nie uzgodniono orzeczenia.

Sąd Okręgowy stwierdził, że powód nie wykazał, by sporna nieruchomość w dniu 1 września 1939 r. była własnością gminy żydowskiej lub innej wyznaniowej żydowskiej osoby prawnej działającej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz by w dniu 11 maja 1997 r. na nieruchomości tej znajdował się budynek służący uprzednio celom kultu religijnego. Uznał, że w tej sytuacji nie zostały spełnione

przesłanki przyznania odszkodowania określone w art. 34 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1 pkt 3 i 30 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do gmin wyznaniowych żydowskich w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 41, poz. 251 ze zm.; obecnie: jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1798 - dalej: „u.s.p.g.w.ż.” lub „ustawa z dnia 20 lutego 1997 r.”).

Przy rozpoznawaniu apelacji powoda Sąd Apelacyjny powziął poważne wątpliwości, którym dał wyraz w przedstawionym zagadnieniu prawnym, przytoczonym na wstępie uchwały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 30 u.s.p.g.w.ż., na wniosek gminy żydowskiej lub Związku Gmin wszczyna się postępowanie, zwane dalej „postępowaniem regulacyjnym”, w przedmiocie przeniesienia na rzecz gminy żydowskiej lub Związku Gmin własności nieruchomości lub ich części przejętych przez Państwo, a które w dniu 1 września 1939 r. były własnością gmin żydowskich lub innych wyznaniowych żydowskich osób prawnych, działających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli: 1) w tym dniu znajdowały się na nich cmentarze żydowskie lub synagogi; 2) w dniu wejścia w życie ustawy znajdują się na nich budynki stanowiące uprzednio siedziby gmin żydowskich oraz budynki służące uprzednio celom kultu religijnego, działalności oświatowo - wychowawczej i charytatywno - opiekuńczej (art. 30 ust. 1).

Na wniosek określony w ust. 1 wszczyna się również postępowanie regulacyjne w przedmiocie przekazania własności nieruchomości lub ich części, stanowiących na Ziemiach Zachodnich i Północnych w dniu 30 stycznia 1933 r. własność gmin synagogałnych, działających na podstawie tytułu II ustawy z dnia 23 lipca 1847 r. o stosunkach Żydów (Zbiór ustaw pruskich Nr 30), i innych wyznaniowych żydowskich osób prawnych lub nieruchomości i ich części, których stan prawny nie jest ustalony: 1) jeżeli w dniu 30 stycznia 1933 r. znajdowały się na nich cmentarze żydowskie lub synagogi; 2) które stanowiły uprzednio siedziby gmin synagogałnych w miejscowościach będących w dniu wejścia w życie ustawy siedzibami gmin żydowskich; 3) w celu przywrócenia kultu religijnego, działalności oświatowo-wychowawczej i charytatywno-opiekuńczej (art. 30 ust. 2).

Majątek nieruchomy przekazany na własność gminie w trybie ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.) podlega postępowaniu, o którym mowa w ust. 1 i 2 (art. 30 ust. 3).

Regulacje, o których mowa w ust. 1 i 2, nie mogą naruszać praw nabytych przez osoby trzecie (art. 30 ust. 4).

Stosownie do art. 31 ust. 1 u.s.p.g.w.ż., w odniesieniu do nieruchomości określonych w art. 30 ust. 1 regulacja może polegać, z zastrzeżeniem ust. 2, na: 1) przeniesieniu własności nieruchomości lub ich części; 2) przyznaniu odpowiedniej nieruchomości zamiennej, gdyby przeniesienie własności natrafiało na trudne do przewyciężenia przeszkody; 3) przyznaniu odszkodowania ustalonego według przepisów o wywłaszczaniu nieruchomości, w razie niemożności dokonania regulacji przewidzianych w pkt 1 i 2. Z kolei stosownie do art. 31 ust. 2 u.s.p.g.w.ż., w odniesieniu do cmentarzy żydowskich oraz nieruchomości określonych w art. 30 ust. 2 regulacja może polegać wyłącznie na przekazaniu nieruchomości lub ich części. W razie niemożności dokonania takiej regulacji postępowanie podlega umorzeniu.

Jak wynika z przytoczonych przepisów, postępowaniem regulacyjnym unormowanym w art. 30 ust. 1 u.s.p.g.w.ż. zostały objęte dwie kategorie nieruchomości: nieruchomości, na których w dniu 1 września 1939 r. znajdowały się cmentarze i synagogi oraz nieruchomości, na których w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 11 maja 1997 r., znajdowały się budynki stanowiące siedziby gmin żydowskich oraz budynki służące celom kultu religijnego, działalności oświatowo - wychowawczej i charytatywno - opiekuńczej. Objęcie obu tych kategorii nieruchomości postępowaniem regulacyjnym zostało uzależnione od wykazania, że w dniu 1 września 1939 r. nieruchomości te były własnością gmin żydowskich lub innych wyznaniowych żydowskich osób prawnych oraz że zostały one przejęte przez Państwo. W art. 30 ust. 1 u.s.p.g.w.ż. ustawodawca posłużył się sformułowaniem „...przyjętych przez Państwo...”, nie określając ani warunków tego przejęcia, ani aktów prawnych będących jego podstawą. Bliższego wyjaśnienia znaczenia odnośnego pojęcia nie można doszukać się również

w uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 10 lutego 1997 r., jest w nim bowiem mowa o tym, że majątek, którego dotyczy art. 30 należy obecnie przede wszystkim do Skarbu Państwa i gmin samorządowych oraz że jego wielkość nie jest dokładnie określona, a skutki finansowe wejścia w życie przepisów ustawy są niemożliwe do oszacowania (zob. druk nr 1622, Sejm II kadencji).

Ustawa z dnia 10 lutego 1997 r. jest jedną z ustaw regulujących stosunki Państwa z poszczególnymi kościołami, uchwalanych poczynając od 1989 r., w tym ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1169 ze zm. - dalej: „u.s.p.k.k.”), ustawy z dnia 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1726 - dalej: „u.s.p.p.a.k.p.”), ustawy z dnia 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 43 - dalej: „u.s.p.k.e.a.”), ustawy z dnia 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Reformowanego w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 483 – dalej: „u.s.p.k.e.r.”), ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Chrześcijan Baptystów w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 169 - dalej: „u.s.p.k.ch.b.”), ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1712 – dalej „u.s.p.k.e.m.”), ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1889 - dalej: „u.s.p.k.a.d.s.”), ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Polskokatolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 1599), ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 44), ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Zielonoświątkowego w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 13) i ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 14).

W większości spośród tych ustaw przewidziano postępowanie regulacyjne, z tym że zostało ono w nich unormowane w sposób bardziej szczegółowy. Przykładowo, w art. 61 ust. 1 u.s.p.k.k. jest mowa o przywróceniu własności „...upaństwowionych nieruchomości lub ich części...”, przejętych na podstawie wymienionych w tym przepisie aktów prawnych oraz „...przejętych we władanie państwowych jednostek organizacyjnych bez tytułu prawnego, bez względu na późniejsze ustawodawstwo konwalidujące te przejęcia”. W art. 47 u.s.p.p.a.k.p. przewidziano objęcie postępowaniem regulacyjnym nieruchomości lub ich części przejętych na własność Państwa na podstawie określonych aktów prawnych, nieruchomości wywłaszczonych, jeżeli odszkodowanie za wywłaszczoną nieruchomość nie zostało wypłacone lub nie zostało podjęte oraz nieruchomości lub ich części „...przejętych we władanie państwowych jednostek organizacyjnych bez tytułu prawnego, bez względu na późniejsze ustawodawstwo konwalidujące te przejęcia...”. W podobny sposób oznaczono zakres przedmiotowy postępowania regulacyjnego w art. 40 u.s.p.k.e.a. Z kolei w art. 40 u.s.p.k.ch.b. sprecyzowano, że postępowanie to wszczyna się w celu przywrócenia własności „...upaństwowionych nieruchomości lub ich części (...) o których mowa w art. 39 ust. 1 pkt 1, bez względu na podstawę prawną i tryb upaństwowienia, z wyłączeniem nieruchomości wywłaszczonych po 1945 r., za które odszkodowanie zostało podjęte...”.

Zawarte w art. 30 ust. 1 u.s.p.g.w.ż. sformułowanie, zgodnie z którym postępowanie regulacyjne ma dotyczyć „...nieruchomości lub ich części przejętych przez Państwo...” jest - w porównaniu z ujęciem zakresu tego postępowania w ustawach dotyczących innych kościołów - sformułowaniem najbardziej ogólnym.

Odwołanie się do reguł językowych nie wyjaśnia jurydycznego znaczenia pojęcia nieruchomości lub ich części „...przejętych przez Państwo...”. Słowo przejąć - jak zauważył Sąd Apelacyjny - oznacza jedynie „stać się właścicielem czegoś, co wcześniej należało do kogoś innego” (zob. Wielki słownik języka polskiego, Instytut Języka Polskiego PAN www.wsjp.pl) czy „wziąć, przyjąć, odebrać coś od kogoś, wziąć na swój rachunek, użytek, do dalszego wykorzystania, na swoją odpowiedzialność” (zob. Słownik języka polskiego PWN Warszawa 1995 t. 2 s. 930). Analizowane sformułowanie abstrahuje zatem od podstawy

prawnej przejęcia przez Państwo, zatrzymując ocenę na samym fakcie zmiany właściciela.

Dekret z dnia 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz.U. Nr 13, poz. 87 ze zm. - dalej: „dekret” lub dekret z dnia 8 marca 1946 r.) uznawał wszelki majątek (ruchomy i nieruchomy) osób, które w związku z wojną rozpoczętą 1 września 1939 r. utraciły jego posiadanie, a następnie go nie odzyskały, a także majątek (ruchomy i nieruchomy), będący w posiadaniu osób trzecich na podstawie umowy, zawartej z właścicielem, jego prawnymi następcami, osobami prawa ich reprezentującymi lub działającymi w interesie tych osób, jeśli umowa ta miała na celu uchronienie tego majątku od utraty w związku z wojną lub okupacją - za majątek opuszczony (art. 1). Według art. 12 dekretu, majątki opuszczone podlegały przekazaniu w zarząd właściwym ze względu na rodzaj danego majątku ministerstwu lub organom samorządu terytorialnego, a - za zgodą właściwego ministra – w bezpośredni zarząd i użytkowanie wymienionym w tym przepisie instytucjom, organizacjom i grupom ludności. W art. 15 dekretu przewidziano możliwość przywrócenia posiadania majątku osobom, które utraciły jego posiadanie w związku z wojną, z tym że wnioski w tym przedmiocie można było składać tylko do dnia 31 grudnia 1948 r.

Artykuł 34 ust. 1 dekretu stanowił, że Skarb Państwa i związku samorządu terytorialnego nabywają przez przedawnienie (zasiedzenie) tytuł własności do majątków opuszczonych: a) co do nieruchomości z upływem 10 lat, b) co do ruchomości z upływem 5 lat, licząc w obu przypadkach od końca roku kalendarzowego, w którym wojna została ukończona. Zgodnie z art. 33 ust. 3 dekretu, na żądanie osoby zainteresowanej sąd grodzki miejsca położenia majątku stwierdzał nabycie tytułu własności w drodze postępowania nieprocesowego.

Poczynając od uchwały Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 1956 r., I CO 9/56 (OSNCK 1957, nr 1, poz. 1) w orzecznictwie przyjmuje się, że przepisy dekretu z dnia 8 marca 1946 r. nie miały charakteru norm zmierzających do nacjonalizacji mienia obywateli, gdyż ich zasadniczym celem było zabezpieczenie mienia osób, które w związku z wojną utraciły jego posiadanie.

Upaństwowienie mienia opuszczonego dekret traktował jako ostateczność, którą należało przyjąć dlatego, że szkodliwy z punktu widzenia gospodarczego stan tymczasowości nie mógł trwać bez żadnych ograniczeń. Z tego tylko względu w art. 34 dekretu wprowadzono nową instytucję z zakresu dawności w postaci tzw. przemilczenia, różniącą się od zasiedzenia tym, że posiadanie nie stanowiło przesłanki nabycia własności na podstawie powołanego przepisu. Istotą regulacji określanej mianem przemilczenia była bezczynność właściciela w dochodzeniu przywrócenia posiadania. Bieg terminu określonego w art. 34 ust. 1 dekretu ulegał przerwaniu, a stan przemilczenia zniweczeniu, ilekroć właściciel lub osoba działająca w jego interesie wyraziła w odpowiedni sposób wolę odzyskania posiadania. Do aktów uzasadniających przerwanie biegu tego terminu zaliczano złożenie wniosku o przywrócenie posiadania przez sąd w trybie art. 20 dekretu, złożenie wniosku o przywrócenie posiadania przez organ administracyjny w trybie art. 19 dekretu, wytoczenie powództwa o wydanie rzeczy opuszczonej na zasadach ogólnych, wystąpienie z żądaniem wydania rzeczy opuszczonej do organu powołanego do ogólnego zarządu mieniem opuszczonym lub do jednostki sprawującej bezpośredni zarząd mieniem opuszczonym oraz każde inne zachowanie właściciela, wyrażające w sposób niebudzący wątpliwości wolę odzyskania przedmiotu własności skierowane do osoby, na rzecz której biegło przemilczenie (zob. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 września 1960 r., I CO 16/60, OSNCK 1961, nr 2, poz. 31 i z dnia 19 września 1962 r., I CO 23/62, OSNCP 1963, nr 5, poz. 92, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 1959 r., IV CO 3/59, OSNCK 1961, nr 1, poz. 10, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 1957 r., II CR 1035/56, OSNCK 1959, nr 1, poz. 3, z dnia 21 lutego 1962 r., II CR 287/61, OSNCP 1963, nr 4, poz. 86, z dnia 20 maja 1965 r., II CR 138/65, nie publ., z dnia 26 lipca 2001 r., IV CKN 280/00, nie publ., z dnia 19 września 2002 r., II CK 51/02, OSNC 2003, nr 12, poz. 167 i z dnia 11 marca 2004 r., V CK 328/03, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1998 r., III CKN 644/97, OSNC 1999, nr 4, poz. 76, z dnia 18 grudnia 2008 r., III CSK 208/08, nie publ. i z dnia 18 lutego 2015 r., I CSK 85/14, nie publ.).

Przepisy dekretu z dnia 8 marca 1946 r. nie miały wprowadzić charakteru norm zmierzających do nacjonalizacji mienia, niemniej w ostatecznym wyniku art. 34 ust. 1 dekretu - przy bezczynności właściciela nieruchomości opuszczonej - prowadził do jej przejęcia przez Państwo z dniem 31 grudnia 1955 r. Skoro ustawodawca w art. 30 ust. 1 u.s.p.g.w.ż. posłużył się ogólnym pojęciem „...nieruchomości lub ich części przejętych przez Państwo...” i nie wprowadził dodatkowych kryteriów kwalifikacyjnych, to nie można wyłączyć z zakresu znaczeniowego tego pojęcia nieruchomości nabytych przez Skarb Państwa na podstawie art. 34 ust. 1 dekretu.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 123/06 (OSNC-ZD 2008, nr A, poz. 13), a następnie w wyrokach z dnia 30 listopada 2007 r., IV CSK 296/07 (OSNC-ZD 2008, nr B, poz. 56) i z dnia 18 marca 2009 r., IV CSK 450/08 (nie publ.) stanął na stanowisku, że własność nieruchomości nabytej przez Skarb Państwa na podstawie art. 34 ust. 1 dekretu z dnia 8 marca 1946 r. nie podlega przywróceniu kościelnej osobie prawnej na podstawie art. 40 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 maja 1994 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 40 ust. 1 pkt 4 tej ustawy, postępowaniem regulacyjnym zostały objęte m.in. nieruchomości przejęte we władanie państwowych jednostek organizacyjnych bez tytułu prawnego, bez względu na późniejsze ustawodawstwo konwalidujące to przejęcie. Sąd Najwyższy podkreślił, że zwrot „bez tytułu prawnego” odnosi się do przejęcia we władanie, wobec czego w przepisie tym chodzi wyłącznie o bezprawne objęcie nieruchomości przez funkcjonariuszy władzy publicznej niemających ku temu kompetencji. Wykładni Sądu Najwyższego dokonanej w powołanych orzeczeniach nie można jednak odnieść do art. 30 ust. 1 u.s.p.g.w.ż., ponieważ przepis ten nie zawiera ograniczenia, że chodzi w nim jedynie o nieruchomości lub ich części przejęte przez Państwo bez tytułu prawnego.

Postępowanie regulacyjne przewidziane w ustawach, normujących stosunki Państwa z kościołami różnych wyznań, miało na celu naprawienie w możliwie koncyliacyjno-ugodowej formie historycznych pokrzywdzeń tych kościołów w wymiarze majątkowym (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1998 r., III CKN 483/97, Prok. i Pr. - wkł. 1998, nr 11 - 12, s. 34 i z dnia

28 października 2015 r., II CSK 648/14, nie publ.). Tak określony cel może sugerować, że intencją ustawodawcy było zrekompensowanie jedynie działań bezprawnych, podejmowanych na podstawie aktów prawnych wyraźnie dyskryminujących kościoł lub związek wyznaniowy. Nie usprawiedliwia to jednak zaaprobowania wykładni powodującej zwężenie przedmiotowego zakresu postępowania regulacyjnego z powołaniem się jedynie na dyrektywy funkcjonalne. Trzeba bowiem brać pod rozwagę, że posłużenie się w tym przepisie pojęciem nieruchomości „...przejętych przez Państwo...”, a więc bardziej ogólnym i szerszym niż w ustawach normujących stosunki z kościołami innych wyznań, może być wyrazem woli ustawodawcy, podyktowanej ograniczoną z powodu Zagłady możliwością ubiegania się przez gminy żydowskie czy inne wyznaniowe żydowskie osoby prawne o przywrócenie posiadania nieruchomości opuszczonych. Poza tym próby odwoływania się do dyrektyw funkcjonalnych prowadziłyby do wyjścia poza tekst przepisu art. 30 ust. 1 u.s.p.g.w.ż. i wkroczenia w sferę zastrzeżoną dla ustawodawcy.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. rozstrzygnął przedstawione zagadnienie prawne, jak w uchwale.

jw

kc